

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2019

REKENINGKUNDE NASIENRIGLYN

PUNTE: 300

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders in die nasienriglyn gestel word, is strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie. Geen vreemde-item-strafpunte nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie ook die metodepunt van die finale antwoord nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
8. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
9. Bewerking beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: kontroleer bewerking moet 'n +, -, x, ÷, of volgens memo.
10. In berekening, moet nie punte vir bewerkings toeken nie indien noemer & deler omgeruil is. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
11. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. In sulke gevalle, moet nie die metode punt toeken nie. Dui deur middel van ☐.
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 18 bladsye.

VRAAG 1: DEBITEURE-OUDERDOMSANALISE EN BANKVERSOENING**1.1 DEBITEURE-OUDERDOMSANALISE****1.1.1 Verduidelik hoe die debiteure-ouderdomsontleding kan bydrae tot die kontrole oor debiteure. Verskaf EEN punt.**

Enige EEN geldige punt. ✓✓ Deelpunte vir gedeeltelike/onvolledige antwoorde.

Effektiewe metode van kredietbeheer

Help om debiteure te identifiseer wat nie betaal het binne die krediettermen wat toegestaan is nie.

Rente kan gehef word aan debiteure wat nie aan die besigheid se beleid voldoen nie.

Regsaksie kan gedoen word teen debiteure wat nie voldoen nie.

2

1.1.2 Bereken die gemiddelde debiteure-invorderingstermyn (in dae) vir die finansiële jaar geëindig 31 Augustus 2019.

Bewerkings	Antwoord
$\frac{1}{2} (19\,800 + 76\,200)$ $\frac{48\,000 \checkmark \checkmark}{450\,000 \checkmark \checkmark} \times 365$	38,9 dae/39 dae ☒ een deel korrek

5

Lewer kommentaar of die besigheid hiermee tevrede moet wees (sien vraag).

Enige EEN geldige punt ✓✓ Deelpunte vir gedeeltelike/onvolledige antwoorde.

Die besigheid kan nie tevrede wees nie, aangesien debiteure nie aan die 30-dae krediettermen voldoen nie.

2

1.1.3 Identifiseer TWEE verskillende probleme wat deur die debiteure-ouderdomsanalise geopenbaar word. Haal bewyse en/of syfers aan. In elke geval, gee advies, om die interne beheer rakende die geïdentifiseerde probleem te verbeter.

	Probleem ✓✓ Bewyse/syfers ✓✓	Advies oor interne beheer ✓✓
Probleem 1	Sekere debiteure het hulle kredietlimiet oorskry. C. Coma met R2 000 of R Rome met R1 000	Moenie op krediet aan debiteure wat hul kredietlimiete oorskry het verkoop nie.
Probleem 2	Debiteure hou nie by die krediettermen van 30 dae nie. Pule, Coma en Rome (53% neem langer)	Hef rente op agterstallige rekeninge. Bied afslag vir vroeë betaling. Stuur aanmanings / SMS
Of	Die besigheid laat debiteure toe om hulle krediettermen en limiete te oorskry.	Installeer rekenaarstelsel om tred te hou met rekeninge van debiteure

6

1.2 BANKVERSOENING

1.2.1

(a)	Waar ✓
(b)	Onwaar ✓
(c)	Waar ✓
(d)	Waar ✓

4

1.2.2

Bereken die korrekte totale vir die Kontantontvangsjoernaal en die Kontantbetalingsjoernaal vir Julie 2019. Gebruik die tabelle wat voorsien word.

Kontantontvangsjoernaal
127 670
1 800 ✓✓
12 340 ✓✓
141 810 ✓

een deel korrek
albei syfers

Kontantbetalingsjoernaal
68 900
1 300 ✓✓
920 ✓✓
600 ✓✓
50 000 ✓✓
121 720 ✓

*Let Wel: Moenie metodepunt toeken indien R15 000 in enige kolom voorkom nie.

14

1.2.3

Bankversoeningstaat op 31 Julie 2019.

	Debiet	Krediet
Saldo soos per bankstaat		44 040 ✓✓
Uitstaande deposito		18 000 ✓✓
Uitstaande tjeks: 897	8 700 ✓	
# balanseersyfer 905	20 500 ✓	
908	3 100 ✓	
Saldo soos per bankrekening (9 650✓ + 141 810 - 121 720) sien 1.2.2	29 740 ✓*	
Albei totale moet dieselfde wees	62 040 ✓	62 040

Let Wel: Moenie metodepunt vir balanseersyfer toeken indien R15 000 in enige kolom voorkom nie.

10

1.2.4

Verduidelik hoe tjek nr. 908 behandel moet word wanneer die finansiële state op 31 Julie 2019, die einde van die finansiële jaar, opgestel word.

Vermeerder bank ✓ en vermeerder krediteure ✓

Moenie Dt Bank en Kt Krediteurekontrole aanvaar nie – dit is per grootboek en nie vir finansiële state

2

1.2.5

Identifiseer die AARP-beginsel wat deur die boekhouer toegepas is.

Beginsel van omsigtigheid ✓

Verskaf TWEE voorstelle oor hoe 'n soortgelyke probleem in die toekoms voorkom kan word.

Enige TWEE geldige voorstelle ✓✓ ✓✓ Deelpunte vir gedeeltelike/onvolledige antwoorde

Verdeling van pligte (gedeeltelike antwoord)

Moedig elektroniese fondsoorplasing, (EFT), betalings deur kliënte / debiteure aan.

Alle kontant ontvang moet daagliks gedeponeer word (depositostrokies moet ooreenste met kwitansies uitgereik.

Daaglikse kontrole om te sien dat deposito's gemaak word.

Versoek kennisgewing (sms) van bank vir alle transaksies.

5

TOTALE PUNTE
50

VRAAG 2: VOORRAADWAARDASIE**2.1 Bereken die volgende op 28 Februarie 2019:****2.1.1**

Waarde van die eindvoorraad	
Bewerkings	Antwoord
$\begin{array}{r} \text{4 191 500 vier punte} \\ 195\,424 \checkmark + 4\,034\,660 \checkmark - 38\,584 \checkmark\checkmark \\ \hline 49 \checkmark + 788 \checkmark - 7 \checkmark \\ \text{830 drie punte} \\ \text{agt punte} \\ 5\,050 \checkmark \times 220 \checkmark \end{array}$	$1\,111\,000 \checkmark$ een deel korrek

10

2.1.2

Brutowins vir die jaar geëindig.	
Bewerkings	Antwoord
$\begin{array}{l} \text{sien 2.1.1} \qquad \qquad \text{sien 2.1.1} \\ \text{KVV: } 4\,191\,500 \checkmark - 1\,111\,000 \checkmark = 3\,080\,500 \\ \\ \text{Brutowins: } 3\,450\,300 \checkmark - 3\,080\,500 \checkmark \end{array}$	$369\,800 \checkmark$ een deel korrek

5

2.2.1

Bereken die waarde van voorraad op 28 Februarie 2019 deur die EIEU-metode te gebruik.	
Bewerkings	Antwoord
$\begin{array}{l} 200 - 7 \\ 193 \checkmark \times 5\,512 \checkmark = 1\,063\,816 \checkmark \\ 220 - 193 \\ 27 \checkmark \times 5\,145 \checkmark = 138\,915 \checkmark \end{array}$	$1\,202\,731 \checkmark$ een deel korrek

7

2.2.2

Verduidelik die effek op brutowins indien die EIEU-metode gebruik word.
<p>Enige geldige punt ✓✓</p> <p>'n Groter sluitingsvoorraad sal lei tot 'n kleiner koste van verkope en dus 'n groter ('n verhoogde) bruto wins.</p> <p>Die brutowins sal meer wees in vergelyking met wanneer die geweegde-gemiddelde metode gebruik word.</p>

2

2.2.3

As 'n interne ouditeur, verduidelik aan die eienaar en die rekenmeester die voordele om die EIEU-metode te gebruik. Noem TWEE punte.
<p>Enige TWEE geldige punte ✓✓ ✓✓ deelpunte vir kort/onvolledige stellings</p> <p>Voorraad word teen onlangse pryse getoon, realisties</p> <p>'n Hoër brutowins word getoon</p> <p>Maklik om toe te pas</p> <p>Geen manipulاسie van winste</p>

4

- 2.3 Ching Lee voel dat sy nie haar teiken winsopslag % in 2019 kon bereik nie.

Doen (of voer) 'n berekening uit om te bevestig of sy korrek is.

Bewerkings	Antwoord
sien 2.1.2 $\frac{369\ 800}{3\ 080\ 500} \times 100$ sien 2.1.2	12% een deel korrek

Verskaf TWEE voorstelle wat geïmplementeer kan word om winsgewendheid te verbeter.

Enige TWEE geldige voorstelle ✓✓ ✓✓

Gee minder handelskorting
 Ondersteun plaaslike verskaffers
 Hou toesig oor verkope om te verseker dat regte pryse toegepas word
 Oorweeg na-verkope dienste soos instandhouding, herstelwerk en installerings

3

4

TOTALE PUNTE
35

VRAAG 3: VERVAARDIGING

3.1.1

DIREKTE ARBEIDSKOSTE	
Bewerkings	Antwoord
Normale loon (50 x 800 x 12) = 480 000 ✓✓	646 800 ✓ een deel korrek
Oortyd (180 x 75 x 12) = 162 000 ✓✓	
WVF (1% van normale loon) = 4 800 ✓	

6

FABRIEKSBOKOSTE	
Indirekte materiaal	128 000
Indirekte arbeid	135 340
Water en elektrisiteit (4/7 x 77 000)	44 000 ✓✓
Versekering	48 500 ✓
Huur (288 000 x 15/24)	180 000 ✓✓
Diverse uitgawes (84 000 x 75%)	63 000 ✓✓
Waardevermindering op fabriekstoerusting	18 900 ✓
	617 740 ✓*✓ een deel korrek

10

3.1.2

PRODUKSIEKOSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2019	
Direkte materiaal koste (138 000 ✓ + 1 450 000 ✓ – 142 000 ✓ – 19 000 ✓)	1 427 000 ✓*
Arbeidskoste sien 3.1.1	646 800 ✓
Primêre koste bewerking	2 073 800 ✓
Fabrieksbokoste sien 3.1.1	617 740 ✓
Totale koste van produksie bewerking	2 691 540 ✓
Goedere-in-bewerking aan die begin van die jaar	79 000
	2 770 540
Goedere-in-bewerking aan die einde van die jaar bewerking, dit moet afgetrek word	(80 350) ✓
Koste van produksie van klaarprodukte	2 690 190

10

3.2.1

Identifiseer EEN veranderlike koste in elke department wat nie goed beheer word nie. Haal syfers aan. Gee in elke geval 'n oplossing vir die geïdentifiseerde probleem.

Merk afdelings onafhanklik

	Reistasse	Skootrekenaarsakke
Koste geïdentifiseer ✓ ✓	Direkte arbeidskoste ✓ OF Verkoops-en verspreidingskoste	Direkte materiaalkoste ✓
Syfers ✓✓ ✓✓	Vermeerder van R130 tot R150 / met R20 of 15,4% ✓✓ OF Vemeerder van R18 tot R24 / met R6 of 33,3%	Vemeerder van R40 tot R54 ✓✓ Vermeerder met R14 of 35%
Oplossing ✓ ✓	Lei werkers op om meer doeltreffend te wees/werk minder oortyd/kontroleer werksure ✓ OF Kyk na effektiewe advertering/vra betaling vir aflewering/ betaal verkoops persone op kommissiebasis	Versker goedkoper verskaffer/verbeter sekuriteit oor materiaal/hou toesig oor gebruik om vermorsing te verminder/herwinning ✓

8

3.2.2

BEREKENING VAN GELYKBREEKPUNT

Bewerkings
$\begin{array}{r} 3\,500\,000 \quad \checkmark \\ 420 \quad \checkmark - 242 \quad \checkmark \\ 178 \text{ twee punte} \\ \hline = 19\,663 \text{ eenhede} \quad \checkmark^* \text{ een deel korrek} \end{array}$

5

3.2.3

Verduidelik of die besigheid tevrede moet wees met die vervaardiging van reistasse. Haal syfers aan.

Verduideliking ✓✓ syfers ✓

Die besigheid sal nie tevrede wees nie; ✓ het met 663 eenhede nie gelykgebreek nie. Produseer 19 000 eenhede; Gelykbreekpunt was 19 663 eenhede. ✓✓

Die besigheid maak 'n verlies van 663 eenhede.

OF

Produksie het met 6 000 eenhede vergeleke met verlede jaar gedaal, terwyl gelykbreekpunt met 432 eenhede toegeneem het.

Kommentaar moet antwoorde in terme van berekening in 3.2.2 oorweeg

3

3.2.4

JP wil die verkoopprys van EEN van die produkte aanpas. Watter raad sal jy aanbied? Gee 'n geldige rede vir jou voorstel en haal relevante syfers aan.

Produkt en verduideliking ✓✓ syfer ✓

Oorweeg om die prys van reistasse te verlaag om verkope te verhoog. Die mededinger het sy verkoopprys behou, en het moontlik baie kliënte gelok.

Die verhoogde verkoops-en verspreidingskoste was nie effektief om verkope te verhoog nie.

'n Verlaagde prys sal meer kliënte lok wat sal lei tot verhoogde produksie.

DRIE-punt opsie: (indien syfer verskaf)

Verhoog die prys van skootrekenaarsakke net onder die prys van die mededinger

Die mededinger vra R265.

4

TOTALE PUNTE
45

VRAAG 4: FINANSIËLE STATE

4.1

4.1.1	C ✓
4.1.2	E ✓
4.1.3	A ✓
4.1.4	B ✓
4.1.5	D ✓

5

4.2.1

BEHOUE INKOMSTE	
Saldo aan die begin van die jaar	468 000 ✓
Nettowins na belasting (1 085 500 x 70%)	759 920 ✓✓
Aandele teruggekoop (50 000 ✓ x 55c ✓✓)	(27 500) ☒ *
Gewone aandele dividende	(460 000)
• Interim dividend (800 000 x 30c)	240 000 ✓ ☒ *
• Finale dividend (1 000 000 x 22c)	220 000 ✓ ☒ *
Saldo aan die einde van die jaar	740 420 ☒ *

*een deel korrek

12

4.2.2

STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE OP 28 FEBRUARIE 2019

BATES	
Nie-bedryfsbates bewerking	4 767 240 ☒
Vaste bates (4 919 040 – 201 520)	4 717 520 ✓✓
Finansiele bates balanserende syfer	49 720 ☒
Bedryfsbates bewerking	634 180 ☒
Vorrade (255 340 + 1 580)	256 920 ✓✓
Handels en ander ontvangbares (235 000 ✓ – 35 000 ✓ – 6 000 ✓ + 7 840 ✓✓ + 17 300 ✓ + 14 320 ✓✓)	233 460 ☒ *
Kontant en kontantekwivalente (381 300 ✓ – 237 500 ✓)	143 800 ☒ *
TOTALE BATES indien dieselfde as TE+L	5 401 420 ☒
EKWITEIT EN LASTE	
Aandeelhoudersbelang bewerking	4 730 420 ☒
Gewone aandelekapitaal (4 200 000 ✓ – 210 000 ✓)	3 990 000 ☒ *
Behoue inkomste sien 4.2.1	740 420 ☒
Nie-bedryfslaste	270 000
Lening: Central Bank (420 000 ✓ – 150 000 ✓)	270 000 ☒ *
Bedryfslaste bewerking	401 000 ☒
Handels en ander betaalbares (22 000 ✓ + 9 000 ✓)	31 000 ☒ *
Aandeelhouders vir dividende sien 4.2.1	220 000 ☒
Huidige deel van lening	150 000 ✓
TOTALE EKWITEIT EN LASTE bewerking	5 401 420 ☒

Handels en ander betaalbares mag al die ander inskrywings onder bedryfslaste insluit. *Een deel korrek

4.2.3

Die raad van direkteure het die volgende TWEE programme by die algemene jaarvergadering voorgestel:

Verduidelik waarom die direkteure hierdie voorstelle in hul direkteursverslag ingesluit het. Verskaf TWEE punte.

TWEE geldige punte ✓✓ ✓✓

- Maatskappye word verwag om by te dra tot die gemeenskappe wat hulle ondersteun (korporatiewe sosiale verantwoordelikhede)
- Die King-kode skryf voor dat maatskappye konsentreer op die driedubbele lyn en nie net wins nie. Daar word van hulle verwag om in die gemeenskap sowel as die omgewing terug te plaas.
- Positiewe publisiteit sal hul beeld en hul ondersteuning verbeter.

4

Verskaf 'n ander voordeel van elk van die voorgestelde programme aan die maatskappy.

TWEE punte elk ✓✓ ✓✓

Program 1	Ontwikkeling van personeel sal hulle motiveer en hulle aanmoedig om meer produktief te wees. Personeelontwikkeling is menslike belegging. Kan lei tot beter produktiwiteit in die toekoms. Moedig jonger geslag aan om vir posisies te kompeteer deur hul vaardighede te verbeter.
Program 2	Verbeter die beeld van die maatskappy in die oë van beleggers Meer blootstelling van die maatskappy Belastingaftrekbaar SEB punte

4

TOTALE PUNTE
60

VRAAG 5: KONTANTVLOEI EN VERTOLKING

5.1.1

KONTANT DEUR BEDRYWIGHED VOORTGEBRING

Nettowins voor belasting	1 230 000 ✓
Aansuiwerings ten opsigte van:	
Waardevermindering	950 000
Rente uitgawe	144 150 ✓
Bedryfswins voor verandering in bedryfskapitaal bewerking	2 324 150 ✓
Verandering in bedryfskapitaal bewerking	59 400 ✓
Afname in voorraad (1 044 700 – 903 900)	140 800 ✓✓
Toename in debiteure 70 950 208 150 ✓ – (70 000 ✓ + 950 ✓)	(137 200) ✓*
Toename in krediteure (944 800 ✓ – (860 700 ✓ + 28 300 ✓) 889 000 twee punte	55 800 ✓*
Kontant deur bedrywighede voortgebring bewerking	2 383 550 ✓
Die syfer en hakkies (of geen hakkies) moet korrek wees om die punt in die bedragkolom te verdien.	*een deel korrek

15

5.1.2

KONTANTVLOEI UIT BELEGGINGSAKTIWITEITE

bewerking	(1 853 900) ✓
Aankoop van vaste bates (3 616 400 ✓ + 225 000 ✓ + 950 000 ✓ – 2 300 000 ✓)	(2 491 400) ✓
Opbrengs met verkoop van nie-bedryfsbates	225 000 ✓✓
Afname in beleggings (712 500 – 300 00)	412 500 ✓✓

10

5.1.3

KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIWITEITE

bewerking	988 000 ✓
Opbrengs met die uitreik van andele	520 000 ✓
Aandele teruggekoop (588 000 ✓ + 266 000 ✓)	(854 000) ✓*
Opbrengs van langtermynlenings (1 622 000 – 300 000)	1 322 000 ✓✓

7

5.1.4

NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE	bewerking	131 000 ☒
Kontant en kontantekwivalente – begin van jaar (– 62 000 ✓ + 1 000 ✓)		(61 000) ☒
Kontant en kontantekwivalente – einde van jaar		70 000 ✓

5

5.2

Bereken die volgende finansiële aanwysers vir 2019:**Vuurproefverhouding**

327 150 twee punte
 $1\,231\,050 \checkmark - 903\,900 \checkmark : 944\,800 \checkmark$
 $0,35 : 1$ ☒ een deel korrek aanvaar $0,4 : 1$

4

Skuld-ekwiteitverhouding

3 345 800 twee punte
 $1\,622\,000 \checkmark : 1\,932\,000 \checkmark + 1\,413\,800 \checkmark$
 $0,48 : 1$ ☒ een deel korrek aanvaar $0,5 : 1$

4

Netto-batewaarde per aandeel

3 345 800 twee punte
 $\frac{1\,932\,000 \checkmark + 1\,413\,800 \checkmark}{920\,000 \checkmark} \times 100 = 363,67$ or 364 cent ☒ een deel korrek

4

Persentasie opbrengs op totale kapitaal aangewend

$\frac{1\,230\,000 \checkmark + 144\,150 \checkmark}{\frac{1}{2} \checkmark (4\,967\,800 \checkmark \checkmark + 3\,456\,000 \checkmark \checkmark)} \times 100 = 32,6$ ☒ een deel korrek
 4 211 900 vyf punte

8

5.3

Dit was 'n goeie besluit vir die direkteure om die lening te verhoog. Verduidelik en haal TWEE finansiële aanwysers met syfers aan om die direkteure se besluit te ondersteun.

Finansiële aanwyser ✓ ✓ en Syfer ✓ ✓ Verduideliking ✓ ✓

Die skuld-ekwiteitsverhouding styg van $0,1 : 1$ tot $0,5 : 1$.

Die opbrengs op totale kapitaalgroei styg van 21,2% tot 32,6% (sien 5.2)

Verduideliking

Alhoewel die besigheid meer gebruik maak van lenings as verlede jaar, soos weerspieël word deur die toename in die skuld/ekwiteitsverhouding, is OOTKA veel hoër as die rentekoers (koste van die lening).

Skuld/ekwiteitsverhouding is laag gerat en die opbrengs op kapitaal aangewend is 32,6% en is veel hoër as die 15% rente on lening. Positief gerat.

6

5.4

Een van die aandeelhouders wil sy aandele teen 550 sent per aandeel verkoop. Verduidelik waarom die besigheid nie hierdie aandele moet terugkoop nie. Haal TWEE finansiële aanwysers (met syfers) aan om jou mening te ondersteun.

Finansiële aanwyser ✓✓ en Syfer ✓✓

- Die NBW van 363,7 of 364 (sien 5.2) is minder as die 550 sent
- Markprys van 380 sent is laer as die 550 sent
- Hierdie aandeelhouer sal nie eens hierdie aandele op die JSE kan verkoop nie.
- Alhoewel daar 'n opwaartse neiging in die markprys en die NBW is, is dit steeds nie goeie praktyk om 'n bedrag te betaal wat bo die aandeelprys beloop nie.

4

5.5

Identifiseer TWEE belangrike besluite wat deur die direkteure geneem is, soos blyk uit die Kontantvloeistaat. Haal syfers aan. Verduidelik hoe hierdie besluite die besigheid in die toekoms sal bevoordeel.

Besluit ✓✓ Syfers ✓✓ Voordeel ✓✓ ✓✓

Besluit	Voordeel
Vaste bates is aangekoop vir R2 491 400. sien 5.1.2	Dit kan in die toekoms winste oplewer as dit goed gebruik en onderhou word.
Lening is verhoog met R1 322 000. sien 5.1.3	Die steeds lae risiko kan potensiële beleggers lok. Dit kan gebruik word om vaste bates te finansier.
Nuwe aandele is uitgereik. Kontant vermeerder met R520 000.	Dit het die kapitaal verhoog, dus nie nodig om weer oortrokke te gaan nie.
Aandele is teruggekoop, R854 000 is bestee. sien 5.1.3	Dit sal die NBW, VPA + DPA verhoog omdat die aantal aandele laer is.
Vaste bates is verkoop vir R225 000.	Raak ontslae van ongebruikte bates of bates met hoë instandhoudingskoste. Die geld kan beter elders gebruik word.

8

5.6

Bereken die bedrag vir dividend wat sy vanjaar gekry het.

$$20\,000 \times 0,33 = R6\,600 \checkmark\checkmark$$

2

Verduidelik aan haar waarom jy dink die direkteure die dividende-uitbetalingsbeleid vanjaar verander het. Haal syfers aan.

Verduideliking $\checkmark\checkmark$ syfers \checkmark

Die maatskappy het verlede jaar 89,3% van die VPA uitbetaal omdat hulle geen/min planne vir verbetering in die onderneming gehad het. Hulle het besluit om 58,8% van die VPA vanjaar te behou, aangesien hulle beplan om die besigheid uit te brei, wat op sy beurt tot groter wins op die lang termyn sal lei.

Hulle wil fondse van bedrywighede gebruik om die besigheid te verbeter eerder as om die lening te verhoog of om nuwe aandele uit te reik.

Hul planne sou in die direkteursverslag verduidelik word sodat aandeelhouers in die voorstelle kon inkoop.

3

TOTALE PUNTE
80

VRAAG 6: KONTANTBEGROTING**6.1 Gee EEN punt waarom dit 'n goeie idee is om werklike syfers teen begrote syfers te vergelyk.**

Enige EEN geldige punt ✓✓

Om te besin oor of jou geprojekeerde ontvangste en betalings realisties of goed beheer is.

Om toekomstige projeksies te verbeter.

Om afwykings tussen projeksies en werklike bedrae te bepaal.

Om ontvangste en betalings op 'n maandelikse basis te kan beheer.

2

6.2 Identifiseer TWEE items wat verkeerdelik in die Kontantbegroting aangeteken is.

Waardevermindering ✓

Voertuie gekoop op krediet ✓

2

6.3 Voltooi die Debiteure-invorderingskedule vir Julie 2019

Maande	Kredietverkope	Invorderings: Julie 2019
Mei	180 000	✓✓ 32 400
Junie	✓252 000	126 000
Julie	288 000	✓✓✓ 84 240
bewerking		☑ 242 640

7

6.4.1 Persentasie toename in salaris en lone met ingang van Julie 2019.

Bewerkings	Antwoord
$\frac{16\,200 \checkmark}{135\,000 \checkmark} \times 100$	12% ☑ een deel korrek

3

6.4.2 Ontbrekende syfers, (i) en (ii), in die uittreksel van die Kontantbegroting.

Bewerkings	Antwoord
(i) $420\,000 \checkmark \times 100/160 \checkmark \times 30/100 \checkmark$ 262 500 twee punte	78 750 ☑ een deel korrek
(ii) $480\,000 \checkmark \times 100/160 \checkmark \times 70/100 \checkmark$ 300 000 twee punte	210 000 ☑ een deel korrek

8

6.5

Verduidelik wat jy aan die aandeelhouders sal noem oor elk van die volgende items aan die einde van Julie 2019.
In elke geval adviseer watter effek hierdie items op die maatskappy sal hê.

Enige geldige antwoord

Verduideliking een punt per item ✓ ✓

Advies een punt per item ✓ ✓

VERDUIDELIKING	ADVIES
Ouditgelde: Onder begroot / oor gespandeer Swak interne ouditering wat lei tot 'n langer en duur eksterne auditproses.	Verandering van ouditeure / twee keer geouditeer sal bedrog uitskakel en aandeelhouders verseker dat hul belegging beskerm word teen enige bedrieglike aktiwiteite. Verbeter die interne audit. Maatskappy moet 'n interne ouditeur aanstel wat doeltreffende interne beheerprosesse opstel wat voldoen aan die standaarde van eksterne ouditeure.
Advertensies: Die bedrag begroot, R30 000, is nie gebruik nie. Onderbesteding / onder die begroting	Oorweeg die implikasies van nie-advertering. Dit is belangrik om te adverteer om kliënte te lok en maandelik verkope te verbeter. Gebruik die begroting meer effektief om verkope te verbeter; of pas die begroting aan indien dit ondoeltreffend blyk te wees. Julie-verkope het met 60 000 (14%) van die vorige maand gestyg, nie-advertering kon dus 'n doelbewuste besluit wees.

4

6.6

Aandeelhouders dink daaraan om die besigheidperseel te koop, eerder as om dit te huur.

Verduidelik EEN voordeel en EEN nadeel van hierdie opsie.

Voordeel ✓✓ Spaar op huur / verdien kapitaalwinst as eiendom styg in waarde
Nadeel ✓✓ Herstelwerk en onderhoud wat betaal moet word / bykomende lenings sal benodig word om hierdie opsie te finansier.

4

TOTALE PUNTE
30

TOTAAL: 300